

Rapport

Rapport over een klacht over het regionale politiekorps Brabant Zuid-Oost (thans de regionale eenheid Oost-Brabant) en de minister van Veiligheid en Justitie.

Datum: 19 juli 2013

Rapportnummer: 2013/091

Aanleiding

Op 16 maart 2012 omstreeks vijf uur in de morgen deed het Regionale Interventie Team van de politie Rotterdam in opdracht van de politie Brabant Zuid-Oost een inval in een pand aan de X-sstraat in Rotterdam. Als eerste trad de politie binnen in de woning van de heer en mevrouw A. (hierna verzoekers), die op de eerste verdieping van het bewuste pand woonden. Min of meer gelijktijdig viel de politie ook binnen in de woning op de tweede en derde (bovenste) verdieping. De politie was op zoek naar een groep skimmers. Nadat verzoekers zich hadden gelegitimeerd, bleek al snel dat ze niet de personen waren waar de politie naar op zoek was. De verdachten werden aangetroffen in de woning op de derde verdieping. Verzoekers dienden (samen met de broer van de heer A., die eigenaar is van de woning) een klacht in bij de politie Brabant Zuid-Oost. Hun klacht werd overeenkomstig het advies van de klachtencommissie door de korpsbeheerder gegrond verklaard, ten aanzien van het niet legitimeren door de politieambtenaren die de inval deden, het niet tonen van een machtiging tot binnentreden, het niet verstrekken van het verslag van binnentreden en de onheuse bejegening door de betrokken ambtenaren, terwijl al was vastgesteld dat verzoekers niet de gezochte verdachten waren. Een meer menselijke benadering had in de rede gelegen. Ook betreurde de korpsbeheerder het dat er niet de juiste nazorg was verleend.

De klacht dat de politie onvoldoende vooronderzoek had gedaan (om vast te stellen waar de skimmers zich in het pand bevonden) achtte de korpsbeheerder echter ongegrond. En over de klacht dat de politie in strijd met de machtiging van de officier van justitie alle drie de woningen gelijktijdig had betreden, in plaats van eerst de woning op de derde verdieping te betreden, gaf hij geen oordeel omdat onduidelijk bleef wat hierover nu precies was afgesproken. Verzoekers wendden zich vervolgens op 21 november 2012 tot de Nationale ombudsman. Op 4 januari 2013 stelde de Nationale ombudsman een onderzoek in naar de klacht van verzoekers. Daarbij werd uitgegaan van de volgende klachtformulering:

Klacht

Verzoekers klagen er ook over dat er door de betrokken politieambtenaren onvoldoende vooronderzoek is gedaan naar de verblijfplaats van de aan te houden verdachten en dat de officier van justitie op onvoldoende gronden een machtiging tot binnentreden heeft afgegeven.

Verzoekers klagen erover dat ambtenaren van de toenmalige regionale politiekorpsen Brabant Zuid-Oost en Rotterdam-Rijnmond in de vroege morgen van 16 maart 2012 ten onrechte hun woning zijn binnengevallen.

Standpunt verzoekers

Verzoekers zijn van mening dat de politie op 16 maart 2012 voor snelheid en gemak is gegaan, in plaats van voor zorgvuldigheid, door eerst op de eerste, daarna op de tweede en vervolgens of nagenoeg gelijktijdig bij de woning op de derde etage binnen te vallen. Als de politie beter vooronderzoek had gedaan, dan hadden ze kunnen vaststellen dat de verdachten zich in de woning op de derde verdieping bevonden. En als de politie vervolgens overeenkomstig de machtiging van de officier van justitie had gehandeld, dan had de politie ook eerst op de derde verdieping moeten binnentreden. Er was dan geen reden meer om bij verzoekers (en op de tweede verdieping) een inval te doen. Dat had hun een hoop ellende bespaard. De inval heeft op verzoekers een stevige impact gehad. Het is niet niks om in je slaap door de politie van je bed te worden gelicht, aldus verzoekers. Hun imago in de wijk is door de inval ook beschadigd. Dit alles had voorkomen kunnen worden als de verschillende politiekorpsen en de officier van justitie beter hadden samengewerkt.

Standpunt minister van Veiligheid en Justitie

De minister concludeerde als volgt op het onderzoek en de nadere vragen van de Nationale ombudsman. Nader klachtonderzoek bij de politie heeft volgens de minister opgeleverd dat de politie in strijd met de door de officier van justitie gegeven machtiging heeft gehandeld. Verder reageerde de minister samengevat als volgt.

Ten aanzien van (de volgorde van) het binnentreden

De officier van justitie, mevrouw D., heeft op 14 maart 2012 een mondelinge machtiging tot doorzoeking ter aanhouding op grond van artikel 55a Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond) afgegeven aan de heer V., onderzoeksleider van de Bovenregionale recherche Zuid-Nederland. Het doel van de machtiging was het binnentreden ter aanhouding van zeven personen. De officier van justitie heeft bij de machtiging aangegeven dat de politie op vrijdag 16 maart 2012, zonder toestemming van de bewoner, de bovenste wooneenheid van het pand mocht betreden. Indien dit niet de woonruimte bleek te zijn waar de verdachten daadwerkelijk verbleven, werd ook toestemming verleend om de wooneenheid op de eerste verdieping (de woning van verzoekers) te betreden. Indien ook dit niet de feitelijke verblijfplaats van verdachten bleek te zijn, werd toestemming gegeven om de wooneenheid op de tweede verdieping te betreden. En omdat uit onderzoek was gebleken dat de verdachten al rond 05.00 uur het pand verlieten

om strafbare feiten te plegen, verleende de officier van justitie toestemming om tussen 00:00 en 06:00 uur de woning te betreden.

Bij het afgeven van de mondelinge machtiging is de volgorde van binnentreden besproken met de heer V., de onderzoeksleider. Deze volgorde is bepaald naar aanleiding van een onderzoek naar de verblijfplaats van verdachten. Door V. is vervolgens een schriftelijke machtiging tot binnentreden opgesteld op grond van artikel 2 Algemene wet op het binnentreden (zie Achtergrond). Uit de schriftelijke machtiging blijkt echter niet dat ook tussen de eerste en tweede woning een volgorde van binnentreden was opgenomen. Uit navraag bij V. bleek dat hij per abuis in de machtiging heeft vermeld dat er toestemming was verleend voor het betreden van de woning op de begane grond (waarvoor door de officier van justitie geen toestemming was verleend). De schriftelijke machtiging is door V. voorafgaand aan het binnentreden overhandigd aan het interventieteam dat de verdachten zou gaan aanhouden. Voorafgaand aan de inval heeft er een gezamenlijke briefing plaatsgevonden, waarbij de leden van het interventieteam aanwezig waren. Hierna werden door de desbetreffende pandcoördinatoren van de drie zoeklocaties afzonderlijk briefings voor de zoekploegen gehouden. De officier van justitie heeft voorafgaand of tijdens de actie geen toestemming verleend om af te wijken van de door haar mondeling afgegeven machtiging tot binnentreden. Toen de officier van justitie na de inval bij het betreffend pand kwam werd zij ermee geconfronteerd dat de door haar aangegeven volgorde van binnentreden niet was gevolgd. De minister achtte de klacht dat politieambtenaren van de regionale politiekorpsen Brabant Zuid-Oost en Rotterdam-Rijnmond in de vroege morgen van 16 maart 2012 ten onrechte de woning van verzoekers zijn binnengevallen dan ook gegrond.

Ten aanzien van het vooronderzoek

Kort voor de inval was het onderzoek naar de groep skimmers waar politie en Openbaar Ministerie (OM) naar op zoek waren in een stroomversnelling gekomen, gezien de hoeveelheid en de frequentie van de strafbare feiten die door de groep werd gepleegd. Op basis van waarnemingen van een observatieteam ontstond het vermoeden dat de verdachten op de eerste verdieping verbleven. Toen duidelijk werd dat de verdachten konden worden aangehouden, is er uitgebreid onderzoek ingesteld naar hun precieze verblijfplaats.

Het pand waar de verdachten verbleven is geen appartementsgebouw, maar een tot wooneenheden omgebouwd woonhuis. Geen enkele verdachte stond ingeschreven in de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA). En uit de GBA bleek niet dat er sprake was van drie wooneenheden in het pand. Ter bevestiging van het vermoeden dat de verdachten zich op de eerste verdieping bevonden, werd een politieambtenaar naar het adres gestuurd. Tijdens dit onderzoek werd vastgesteld dat de verdachten zich mogelijk op de bovenste (en derde) verdieping verbleven, aangezien een verdachte van boven kwam lopen en deze tegen de politieambtenaar zei dat ze op de bovenste verdieping verbleef.

Na dit onderzoek bleek uit een afgeluisterd telefoongesprek dat een verdachte tegen een andere verdachte vertelde dat ze tegen de politie had gezegd dat ze op de bovenste verdieping verbleef, maar dat dit niet zo was omdat ze op de eerste verdieping verbleef. Uiteindelijk achtte de officier van justitie het meest waarschijnlijk dat de verdachten zich op de bovenste verdieping bevonden en verleende zij toestemming voor het binnentreden op de derde verdieping. Er is nog navraag gedaan bij de gemeente en het kadaster, maar er waren geen plattegronden beschikbaar van het pand. Uit navraag bij het kadaster bleek het pand uit drie wooneenheden te bestaan. Deze wooneenheden stonden op naam van drie verschillende natuurlijke personen, die niet tot de dadergroep behoren. Hierdoor ontstond het vermoeden dat het pand in verschillende wooneenheden was gesplitst, zonder dat de gemeente daarvan op de hoogte was. Het was niet bekend of de tweede en derde verdieping samen uit één, dan wel uit meerdere wooneenheden bestonden. Voor het geval de verdachten zich niet bevonden op de derde en eerste verdieping, verleende de officier van justitie toestemming om binnen te treden op de tweede verdieping. Dit laatste is (ook) niet correct verwoord in de schriftelijk machtiging tot binnentreden, aangezien daaruit kan worden afgeleid dat er gelijktijdig op de eerste en tweede verdieping mocht worden binnengetreden. De officier van justitie heeft volgens de minister een duidelijke volgorde opgenomen. Bij het afgeven van de machtiging tot binnentreden heeft de officier van justitie volgens de minister het belang van de aan te houden verdachten afgewogen tegen de mogelijke inbreuk die zij zou maken op het privéleven van onschuldige derden. Een aanhouding buiten het pand leverde het risico op dat bij ontdekking een eventuele achtergebleven verdachte in het pand aanwezig bewijsmateriaal kon wegmaken. Volgens de minister heeft de officier van justitie voldoende vooronderzoek laten doen en kon de officier van justitie in redelijkheid beslissen om de machtiging tot binnentreden in deze vorm af te geven. De minister achtte deze klacht dan ook ongegrond.

Machtiging tot binnentreden

Voor zover van belang staat in de machtiging tot binnentreden die V. (na een mondelinge machtiging van officier van justitie mevrouw D.) heeft opgesteld het volgende vermeld.

"om op vrijdag 16 maart 2012, zonder toestemming van de bewoner, binnen te treden:

In de woning, gelegen aan de X-sstraat (nummer) te Rotterdam. Vermoedelijk wordt dan een hal betreden, waarin een trap naar de appartementen van pand (nummer) voert. Het bovenste, appartement, derde verdieping, is de woning waar binnengetreden kan worden.

En tevens in de woningen te weten: de woning gelegen aan (adres), het appartement op de eerste verdieping, de woning gelegen aan (adres) het appartement op de tweede verdieping, de woning gelegen aan (adres) het appartement gelegen op de begane grond.

Deze woningen mogen allen betreden worden als blijkt dat het appartement op de derde verdieping niet het juiste omschreven appartement betreft".

"bepaalt voorts, dat:

bij dringende noodzakelijkheid in de genoemde woning tussen middernacht en 06.00 uur 's morgens kan worden binnengetroten. Motivatie dringende noodzakelijkheid: Uit het onderzoek, met name de opgenomen en afgeluisterde telefoongesprekken is gebleken dat de verdachten wekelijks diverse strafbare feiten plegen (skimmen) en daarvoor al omstreeks 05.00 uur de woning verlaten om met hun activiteiten te beginnen."

Standpunt politie

In het kader van het onderzoek vroeg de Nationale ombudsman de politiechef van de eenheid Oost-Brabant om een reactie op de klacht.

Op de vraag van de Nationale ombudsman welke voorbereidingshandelingen er getroffen waren om vast te stellen waar de aan te houden verdachten zich in het pand bevonden liet de politiechef weten dat er systeembevragingen zijn gedaan en dat er feitelijk in en nabij het bewuste pand onderzoek is gedaan. Door de politie werden de GBA, politiestructuren en kadastrale gegevens bevroegd. Ook is geprobeerd plattegronden van het pand te verkrijgen, wat niet is gelukt. Ook werd een inschatting gemaakt van de vluchtgevaarlijkheid van de mogelijke bewoners en andere aanwezigen. Ter plaatse is het pand door een observatieteam onder observatie genomen en heeft het interventieteam voorafgaand aan de instap nog een voorverkenning uitgevoerd. De telefoontaps zijn uitgeluisterd. De wijkagent heeft in het pand de situatie bekeken en een andere medewerker is aan de deur geweest om bij de bewoners te informeren waar de verdachten zich in het pand bevonden. Daarnaast zijn de medewerkers van het wijkteam om informatie over het pand gevraagd. Op basis van de informatie van de wijkagent, de tapverslagen en de resultaten van de observatie konden de verdachten zich ook op de eerste verdieping van het pand bevinden.

Op de vraag van de Nationale ombudsman waarom op 16 maart 2012 als eerste de woning van verzoekers is betreden en hoe dit te rijmen valt met de machtiging van de officier van justitie, liet de politiechef weten dat de feitelijke situatie niet duidelijk was. Daarmee was het ook onduidelijk waar de verdachten zich precies bevonden. Uit de GBA bleek dat de verdachten niet waren ingeschreven en dat het pand twee etages zou hebben. Uit tapgesprekken bleek dat de verdachten zich op de eerste of derde etage konden bevinden, wat niet strookte met de GBA-gegevens. Het observatieteam nam licht en mensen waar op de eerste etage, maar had daarnaast het beeld dat de verdachten zich op de derde verdieping konden bevinden. Om reden van opsporing en het voorkomen dat verdachten bewijsmateriaal weg zouden maken is het tactisch verklaarbaar dat gelijktijdig of nagenoeg gelijktijdig bij de appartementen werd binnen getreden. Zo werd dat ook vooraf besproken, waarbij de leider van het interventieteam het beeld had dat de officier

van justitie hiervan op de hoogte was. Tijdens de eerdere briefing in aanwezigheid van de officier van justitie en de heer K. is niet meer gesproken over de volgorde van binnentreden.

Voor de reactie van de politiechef was contact geweest met de heer V., onderzoeksleider, de heer K., commandant van het interventieteam en de heer R., pandcoördinator.

Intern klachtendossier

In het kader van het onderzoek van de Nationale ombudsman verstrekte de korpsbeheerder het dossier van de eerdere klachtbehandeling door de politie. Voor zover van belang heeft de heer K. in die procedure verklaard dat men op 16 maart 2012, eenmaal ter plaatse, nog overleg heeft gehad over de wijze van aanpak. De indeling van de woning was erg onlogisch en verwarrend. Bovendien was het pand heel gehorig. Het risico was reëel dat als de operatie te lang zou duren, belastend materiaal zou verdwijnen. Door de officier van justitie is toen toestemming gegeven gelijktijdig binnen te vallen. K. heeft toen drie kleine teams geformeerd, die ieder een eigen verdieping voor hun rekening zouden nemen. Het streven was om dit gelijktijdig te doen. Toen de politie het pand betrad, bleek er op de begane grond ook een woning te zijn. K. dacht dat dit de woning van verzoekers was en heeft die bewust overgeslagen.

Politieambtenaar R. verklaarde tijdens de interne klachtbehandeling dat de politie op last van de officier van justitie het pand aan de X-straat, bestaande uit drie woningen is binnengetrepen. Omdat op voorhand de gezochte verdachten in een of meer woningen konden verblijven, besloot de officier van justitie dat de politie alle woningen gelijktijdig zou betreden. Dit gebeurde door het interventieteam van de politie Rotterdam. Ter plaatse waren drie etages met ieder een appartement. Er was een centrale entree met drie deurbellen. R. vond dat er goed vooronderzoek was gedaan. Voor de instap heeft de politie zelfs nog een wijkagent in de buurt laten kijken om te ontdekken waar de verdachten exact woonden. Dit kon niet worden vastgesteld. Dit feit is besproken met de aanwezige officier van justitie en deze besloot op dat moment alle drie de woningen te betreden om ontsnappen te voorkomen.

Aanvullende verklaring politieambtenaar K. (commandant interventieteam)

In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman politieambtenaar K. in persoon nadere vragen gesteld over het politieoptreden. Voor zover van belang verklaarde hij samengevat als volgt.

Op 16 maart 2012 zijn op drie plekken in Rotterdam invallen gedaan. Bij twee daarvan was K. zelf aanwezig. Voorafgaand aan de invallen heeft er een briefing plaatsgevonden, waarbij alle betrokken politiemensen en een of meerdere rechter-commissarissen aanwezig waren. Voor zover K. zich kon herinneren was de officier van justitie ook

aanwezig. K. heeft bij de briefing uitvoerig gesproken met de leider van het opsporingsonderzoek en de pandcoördinator. Of de officier van justitie bij hen aan tafel heeft gezeten, kon K. zich niet meer herinneren. Er is besproken hoe het pand waar verzoekers wonen het beste kon worden betreden. De machtiging tot binnentreden die de officier van justitie had afgegeven was bekend, dat eerst de woning op de derde verdieping kon worden betreden en daarna waar nodig de daaronder gelegen woningen. Samen met V. en R. is er bewust voor gekozen af te wijken van de machtiging van de officier van justitie. Volgens hen had de officier van justitie mondeling toestemming gegeven voor deze aangepaste werkwijze. K. heeft niet van de officier van justitie zelf gehoord dat zij toestemming gaf voor de aangepaste wijze van binnentreden. K. heeft zich achteraf behoorlijk verbaasd over de discussie, omdat volgens hem vooraf voldoende duidelijk was dat er conform de manier waarop uiteindelijk is binnentreden zou worden gehandeld. K. was in de volle overtuiging dat de officier van justitie toestemming had gegeven voor deze aanpak. De keuze om af te wijken van de eerdere machtiging tot binnentreden is gemaakt op basis van alle beschikbare informatie over het pand en de aan te houden verdachten. Ook tactische overwegingen hebben een rol gespeeld. *'Als je instapt op de derde verdieping en de verdachten zitten toch op de eerste, dan creëer je voor jezelf een probleem'*, aldus K. *'Ook zit je met vuurlijnen en het gevaar dat bewijsmateriaal verdwijnt'*. Verder was onduidelijk hoe het pand er van binnen uitzag en was het pand aan de achterkant slecht af te dichten. Het pand stond in een wijk waar veel sprake is van onderhuur, uitkeringspandjes en 'twee voordeuren één woning'. Om die redenen is besloten om op de drie verdiepingen gelijktijdig binnen te vallen. De woning op de derde verdieping is als laatste betreden, omdat het interventieteam onvoldoende manschappen had om op alle drie de etages tegelijk binnen te vallen. Toen de situatie op de eerste en tweede verdieping bevroren was, is heel kort daarop op de derde verdieping binnen getreden. K. was verder van mening dat er uitvoerig en degelijk vooronderzoek was gedaan, maar dat het onduidelijk bleef op welke verdieping de aan te houden verdachten zaten.

Verklaring politieambtenaar V. (leider opsporingsonderzoek)

In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman politieambtenaar V. telefonisch nadere vragen gesteld over het politieoptreden. Voor zover van belang verklaarde hij samengevat als volgt.

Volgens V. was er uitvoerig vooronderzoek gedaan naar de aan te houden verdachten. Een observatie was al een keer stukgelopen. De operatie liep risico. Een observatieteam heeft gezien dat toen een van de verdachten het pand (waar verzoekers wonen) betrad, korte tijd later het licht aanging op de eerste verdieping. Verder was het traceren van de verdachten geen gemakkelijke klus. Ze gebruikten alleen prepaid telefoons, hadden geen auto's op hun naam staan en verhuisden regelmatig. Ook waren ze zo ineens naar het buitenland vertrokken. Een aantal personen kende de politie ook alleen met hun bijnaam. Uiteindelijk heeft de politie in alle drie de panden op de verschillende plekken in Rotterdam

waar die nacht een inval is gedaan de verdachten aan kunnen houden die de politie wilde aanhouden. Voorafgaand aan de invallen heeft V. een briefing gegeven. Er waren daarbij zo'n 40 mensen aanwezig. V. herinnerde zich dat hij de officier van justitie, de heer K. en de heer R. met elkaar heeft zien overleggen. Wat er besproken is en of V. daar zelf ook nog bij is aangeschoven, kon hij zich niet meer herinneren. Aanvankelijk zou het interventieteam alleen de andere twee panden binnentreden, en niet het pand aan de X-sstraat, waar verzoekers wonen. Omdat het interventieteam lokale bekendheid had, vanwege de onduidelijk indeling van het pand en omdat het pand lastig was af te dichten aan de achterkant, is besloten dat het interventieteam de instap in deze woning ook zou verzorgen en niet het onderzoeksteam zelf, zoals aanvankelijk het plan was. Kort na de instap werd duidelijk dat er was afgeweken van de machtiging van de officier van justitie. V. heeft die nacht met de officier van justitie rondgereden. V. denkt dat het allemaal niet moedwillig is misgegaan en dat er sprake is geweest van miscommunicatie. V. kon zich niet herinneren of er kort voor de inval nog overleg is geweest.

Aanvullende verklaring politieambtenaar R. (pandcoördinator)

In het kader van het onderzoek heeft de Nationale ombudsman politieambtenaar R. telefonisch nadere vragen gesteld over het politieoptreden. Voor zover van belang verklaarde hij samengevat als volgt.

R. was op 16 maart 2012 pandcoördinator. Dat houdt in dat als de verdachten zijn aangehouden, hij met een zoekploeg naar binnen gaat om bewijsmateriaal veilig te stellen. Een pandcoördinator heeft er geen bemoeienis mee hoe de politie een woning betreedt. Voorafgaand aan de inval heeft er een briefing plaatsgevonden. Het algemene deel werd geleid door de heer V. Vervolgens is er op pandniveau nog overleg geweest en R. heeft daarbij met mensen van de politie Rotterdam om de tafel gezeten. Of dat de heer K. was, dat wist R. niet meer. V. was er in ieder geval niet bij. De officier van justitie was wel in de zaal, maar niet bij het overleg. R. kon zich niet herinneren dat er bij de briefing is gesproken over hoe (volgorde) de politie het pand zou betreden en of dit in afwijking was van wat de officier van justitie eerder had bepaald. Op enig moment heeft hij V. en de officier van justitie ook in de woning gezien. R. meende dat zij na de instap gearriveerd waren.

Beoordeling Nationale ombudsman

Ten aanzien van het vooronderzoek

Behoorlijkheidsnorm

1. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat de overheid alle informatie verzamelt die van belang is om een weloverwogen beslissing te nemen. Dit brengt ook met zich mee dat zoveel mogelijk informatie dient te worden verzameld door de politie ten behoeve van de officier van justitie die een machtiging tot binnentreden van een woning ter aanhouding moet afgeven.

2. De Nationale Ombudsman stelt vast dat de politie gedegen vooronderzoek heeft gedaan naar de verblijfplaats van de aan te houden verdachten. Dit blijkt alleen al uit het feit dat op de drie verschillende locaties in Rotterdam waar de politie is binnengevallen, de aan te houden verdachten ook daadwerkelijk zijn aangetroffen. Waar het gaat om het pand aan de X-sstraat, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie voldoende inspanningen heeft verricht om te achterhalen waar de aan te houden verdachten zich in het pand bevonden. De GBA, het kadaster en politiesystemen zijn bevroegd, ook heeft er observatie plaatsgevonden bij de woning, zijn er telefoons afgetapt en zijn er, met het nodige afbreukrisico, politieambtenaren bij het pand aan de deur geweest om te achterhalen waar de verdachten in het pand verbleven. Dat er ondanks deze onderzoekshandelingen onduidelijkheid bleef over de indeling van het pand, betekent niet meteen dat de politie onvoldoende vooronderzoek heeft gedaan.

3. De Nationale ombudsman vindt dat de officier van justitie op goede gronden heeft kunnen komen tot een machtiging tot binnentreden, waarin was bepaald dat eerst de woning op de derde verdieping kon worden betreden. Het meest aannemelijk was dat de verdachten zich daar ophielden (wat bij de inval ook het geval bleek). Gezien de wisselende verklaringen van de verdachten tegen een wijkagent en over de tap of zij op de derde of de eerste verdieping zouden verblijven, acht de Nationale ombudsman het niet vreemd dat de officier van justitie ook toestemming heeft gegeven om de woning op de eerste verdieping te betreden voor het geval de verdachten niet op de derde verdieping werden aangetroffen. Daarbij heeft ook een rol gespeeld dat een observatieteam licht op de eerste verdieping aan heeft zien gaan, kort nadat enkele verdachten het pand betraden.

4. Ook is de dringende noodzakelijkheid (zie Achtergrond) voor binnentreden tussen middernacht en 06.00 uur 's morgens voldoende afgewogen, nu uit onderzoek was gebleken dat de verdachten rond 05.00 uur de woning verlieten om met het plegen van hun strafbare feiten te beginnen. Al met al is er niet gehandeld in strijd met het vereiste van goede voorbereiding.

De gedraging is behoorlijk.

Ten aanzien van het binnentreden van de woning van verzoekers

Behoorlijkheidsnorm

1. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het huisrecht vindt bescherming in verdragen en de Grondwet. Dit recht houdt onder andere in dat de politie buiten de bij of krachtens de wet bepaalde gevallen niet zonder toestemming van de bewoner of een machtiging van een (hulp)officier van justitie een woning mag betreden (zie Achtergrond).
2. Op 14 maart 2012 heeft de officier van justitie mondeling een machtiging tot binnentreden afgegeven, waarin duidelijk een volgorde was bepaald. Dit staat ook niet ter discussie. Deze machtiging is echter niet helemaal juist door opsporingsleider V. op papier gezet, maar nog steeds stond duidelijk vermeld dat de woning op de derde verdieping eerst moest worden betreden en pas als de aan te houden verdachten niet aldaar werden aangetroffen, de andere woning(en). De officier van justitie geeft zelf aan dat zij voorafgaand of tijdens de actie geen toestemming heeft gegeven om van de door haar mondeling afgegeven machtiging tot binnentreden af te wijken. Door de politieambtenaren V., K. en R. wordt daarentegen wisselend verklaard over of en zo ja wanneer de officier van justitie toestemming heeft gegeven om af te wijken van haar eerdere machtiging en tegen wie zij zou hebben gezegd dat alle woningen wel gelijktijdig mochten worden betreden.
3. Het onderzoek van de Nationale ombudsman heeft niet volledig kunnen ophelderen waar het fout is gegaan, maar het lijkt er sterk op dat er sprake is geweest van miscommunicatie aan de zijde van de politie. De Nationale ombudsman heeft niet de indruk dat er opzettelijk tegen de machtiging van de officier van justitie is ingegaan, maar deze miscommunicatie heeft wel bijzonder vervelende en ingrijpende gevolgen gehad voor verzoekers en hun bovenbuurman. Zeker waar het gaat om het betreden van een woning, moet uiterste zorgvuldigheid worden betracht en helemaal als dit gebeurt tijdens de nachtelijke uren. De politie heeft dan ook gehandeld in strijd met het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten, in dit geval het huisrecht, moeten worden gerespecteerd.

De gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over het vooronderzoek is niet gegrond.

De klacht over het betreden van de woning van verzoeker is gegrond, vanwege strijd met het vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten, in dit geval het huisrecht, worden gerespecteerd.

Achtergrond

Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM)

Artikel 8

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen".

Grondwet

Artikel 12

"1. Het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is alleen geoorloofd in de gevallen bij of krachtens de wet bepaald, door hen die daartoe bij of krachtens de wet zijn aangewezen.

2. Voor het binnentreden overeenkomstig het eerste lid zijn voorafgaande legitimatie en mededeling van het doel van het binnentreden vereist, behoudens bij de wet gestelde uitzonderingen.

3. Aan de bewoner wordt zo spoedig mogelijk een schriftelijk verslag van het binnentreden verstrekt. Indien het binnentreden in het belang van de nationale veiligheid of dat van de strafvordering heeft plaatsgevonden, kan volgens bij de wet te stellen regels de verstrekking van het verslag worden uitgesteld. In de bij de wet te bepalen gevallen kan de verstrekking achterwege worden gelaten, indien het belang van de nationale veiligheid zich tegen verstrekking blijvend verzet."

Wetboek van Strafvordering

Artikel 55a

"1. In geval van ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit of in geval van verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67, eerste lid, kan iedere opsporingsambtenaar ter aanhouding van de verdachte elke plaats doorzoeken. Hij behoeft daartoe de machtiging van de officier van justitie, behoudens het geval van dringende noodzakelijkheid. In het laatste geval wordt de officier van justitie onverwijld van de doorzoeking op de hoogte gesteld.

2. Indien de officier van justitie aan een opsporingsambtenaar een machtiging heeft verleend ter aanhouding van de verdachte een woning zonder toestemming van de

bewoner te doorzoeken, is voor het binnentreden in die woning door de betrokken opsporingsambtenaar geen machtiging als bedoeld in artikel 2 van de Algemene wet op het binnentreden vereist."

Algemene wet op het binnentreden

Artikel 2

"1. Voor het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner is een schriftelijke machtiging vereist, tenzij en voor zover bij wet aan rechters, rechterlijke colleges, leden van het openbaar ministerie, burgemeesters, gerechtsdeurwaarders en belastingdeurwaarders de bevoegdheid is toegekend tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner. De machtiging wordt zo mogelijk getoond."

(...)

Artikel 3

"1. Bevoegd tot het geven van een machtiging tot binnentreden zijn:

b. de officier van justitie;

3. Degene die bevoegd is een machtiging te geven, gaat daartoe slechts over, indien het doel waartoe wordt binnengetreden het binnentreden zonder toestemming van de bewoner redelijkerwijs vereist."

Artikel 5

"De machtiging wordt gegeven voor het binnentreden in één in de machtiging te noemen woning. Zo nodig kan in de machtiging worden bepaald dat zij tevens geldt voor ten hoogste drie andere afzonderlijk te noemen woningen".

(...)

Artikel 7

" Tussen middernacht en 6 uur 's morgens kan slechts zonder toestemming van de bewoner worden binnengetreden, voor zover dit dringend noodzakelijk is en, indien krachtens een machtiging wordt binnengetreden, de machtiging dit uitdrukkelijk bepaalt".

(...)